

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ імені В. І. ВЕРНАДСЬКОГО
АСОЦІАЦІЯ БІБЛІОТЕК УКРАЇНИ
РАДА ДИРЕКТОРІВ НАУКОВИХ БІБЛІОТЕК ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ
ЦЕНТРІВ АКАДЕМІЙ НАУК – ЧЛЕНІВ МААН

БІБЛІОТЕКА. НАУКА. КОМУНІКАЦІЯ

СТРАТЕГІЧНІ ЗАВДАННЯ РОЗВИТКУ НАУКОВИХ БІБЛІОТЕК

Матеріали міжнародної наукової конференції
(Київ, 3–5 жовтня 2017 р.)

КИЇВ 2017

дієвості, відносимо зокрема такі: ділові заходи (конференції, семінари, дебати/круглі столи, публічні слухання); спеціальні заходи (презентації, запуск проекту, професійні свята/ювілеї, виставки/експозиції, екскурсії); заходи для ЗМІ (прес-конференції, прес-тури, брифінги, інтерв'ю, виступи). Такі події є інструментом просування результатів інтелектуального виробництва, науково-дослідної діяльності наукової бібліотеки.

Список використаних джерел

1. Барабаш С. Паблік рилейшнз як інструмент маркетингової комунікації бібліотеки / Світлана. Барабаш // Вісник Книжкової палати. – 2010. – № 6. – С. 30–32.
2. Каверина, Е. А. Создание событий в современном социокультурном пространстве : дис... д-ра филос. наук: 24.00.01 / Каверина Елена Анатольевна ; Рос. гос. пед. ун-т им. А. И. Герцена. – Санкт-Петербург, 2012. – Режим доступа: <http://www.dissercat.com/content/sozdanie-sobytiy-v-sovremennom-sotsiokulturnom-prostranstve>. – Заглавие с экрана.
3. Колісниченко Т. В. Культурологічний контекст дослідження подієвих комунікацій / Т. В. Колісниченко // Держава та регіони. Соціальні комунікації. – 2013. – № 1. – С. 163–166. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/drsk_2013_1_35. – Назва з екрана.
4. Колісниченко Т. В. Теоретичні аспекти дослідження подієвих PR-комунікацій / Т. В. Колісниченко // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки. – 2011. – Вип. 25. – С. 156–158. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npkpnu_fil_2011_25_47. – Назва з екрана.
5. Кормишина Г. М. Массовое обслуживание и событийный менеджмент: общее и отличия / Г. М. Кормишина, О. А. Калегина // Сворцовские чтения. Библиотечное дело – 2015: документно-информационные коммуникации и библиотеки в пространстве культуры, образования, науки : материалы Двадцатой Междунар. науч. конф. (22–23 апреля 2015 г.). – Москва : МГИК, 2015. – Ч. 2. – С. 99–105. – Режим доступа: <http://esl.isc.irk.ru/BD/Books/%D0%A1%D0%BA%D0%B2%D0%BE%D1%80%D1%86%D0%BE%D0%B22015-2.pdf>. – Заглавие с экрана.
6. Михайловская Е. С. Обзор теоретических исследований и практических рекомендаций в области событийного менеджмента / Е. С. Михайловская // Гуманитарные научные исследования. – 2016. – № 10. – Режим доступа: <http://human.snauka.ru/2016/10/16794>. – Заглавие с экрана.
7. Ротовский А. А. Системный PR / А. А. Ротовский. – Киев : Баланс Бизнес Букс, 2006. – 256 с.

УДК 027.021:061.2(100)ІФЛА

Прокопенко Лілія Сергіївна

Prokopenko Liliia

кандидат історичних наук, доцент

Candidate of Historical Sciences, Associate

Professor Київський університет імені Бориса Грінченка

Boris Grinchenko Kyiv University

ДІЯЛЬНІСТЬ СЕКЦІЇ АКАДЕМІЧНИХ І НАУКОВИХ БІБЛІОТЕК ІФЛА НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

IFLA'S SECTION OF ACADEMIC AND RESEARCH LIBRARIES ACTIVITY AT PRESENT

Вивчено основні напрями та результати діяльності Секції академічних і наукових бібліотек ІФЛА. Розглянуто місію, цілі, завдання, структуру, тематику заходів останніх років. Акцентовано на можливості участі українських наукових бібліотек у міжнародному бібліотечному співробітництві шляхом членства у цій секції ІФЛА.

The article is devoted to the study of basic directions and results of IFLA's Section of Academic and Research Libraries activities. The mission, objectives, goals, structure, the subjects of last years events are described. The author has pointed out the possibility of Ukrainian research libraries participation in international library cooperation by membership in this IFLA's Section.

Ключові слова: Секція академічних і наукових бібліотек ІФЛА, міжнародне бібліотечне співробітництво, Міжнародна федерація бібліотечних асоціацій і закладів, міжнародні бібліотечні організації.

Key words: IFLA's Section of Academic and Research Libraries; international library cooperation, The International Federation of Library Associations and Institutions, international library organizations.

У сучасних умовах інтеграції України у європейський та світовий освітній і науковий простір суттєво актуалізується питання міжнародної співпраці наукових бібліотек. Закон України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» одним із основних напрямів міжнародного співробітництва в бібліотечній справі визначає участь у роботі міжнародних організацій [1]. Наразі найбільшим і найавторитетнішим фаховим об'єднанням є Міжнародна федерація бібліотечних асоціацій і закладів (ІФЛА). У складі федерації функціонує структурний підрозділ, діяльність якого присвячена саме науковим бібліотекам.

Метою цього дослідження є вивчення основних напрямів діяльності Секції академічних і наукових бібліотек ІФЛА на сучасному етапі і виявлення її потенціалу для участі вітчизняних бібліотек у міжнародній співпраці.

У вітчизняному бібліотекознавстві діяльність міжнародних фахових об'єднань частково розглядається у публікаціях В. Загуменної, В. Пашкової, Л. Прокопенко, І. Шевченко та інших. Однак, об'єктом самостійного дослідження Секція академічних і наукових бібліотек ІФЛА не була.

Історично секція (колишня назва – Секція університетських та інших універсальних наукових бібліотек) сформувалася рівно 40 років тому, виокремившись 1977 р. із Секції національних та університетських бібліотек [2, с. 12]. Сьогодні секція входить до складу відділу ІФЛА, створеного у структурі федерації за видовою однакою бібліотек. Членами секції сьогодні є майже 500 представників різних країн світу, що становить третину всіх членів ІФЛА і робить її найбільшою за чисельністю у організації [3].

План дій Секції академічних і наукових бібліотек розроблений у контексті Стратегічного плану і Ключових ініціатив ІФЛА, зокрема, визначає місію секції, яка полягає у:

- забезпеченні світової професійної спільноти форумом для обміну інформацією і передовим практичним досвідом із метою зміцнення розвитку, співробітництва та раціонального управління академічними та науковими бібліотеками у всьому світі;
- розробці та/або просуванні керівних принципів, які допомагають працівникам академічних і наукових бібліотек та інформаційних служб досягти професійної досконалості;
- заохоченні і підтримці досліджень, лобюванні та зміцненні ролі бібліотек щодо реалізації основних інституційних функцій навчання, освіти, досліджень та обслуговування;
- просуванні досягнень Стратегічних цілей і очікувань ІФЛА через активну участь у роботі секції;
- участі у різноманітних проектах національного та міжнародного рівня для розвитку інформаційної політики та бібліотечно-інформаційного обслуговування [3].

Основні завдання секції, сформульовані у Стратегічному плані 2015–2016 рр., включають:

1) моніторинг нагальних проблем у діяльності академічних і наукових бібліотек, поширення інформації з цих питань, включаючи результати відповідних досліджень та досвід практиків;

2) сприяння участі бібліотечних фахівців із країн, що розвиваються у діяльності секції;

3) розвиток співробітництва і обміну інформацією між членами секції та з іншими професійними групами ІФЛА [4].

Аналіз тематики заходів секції, проведених останніми роками, дозволяє окреслити коло нагальних питань, що перебувають у центрі її уваги. Зокрема, це: різноманітні види даних, якими оперують бібліотеки, їх формати, використання та збереження; значення фондів наукових бібліотек у цифрову епоху для розвитку гуманітарних і соціальних досліджень; співпраця академічних, публічних та шкільних бібліотек; бібліотека як простір і місце; оцінка ефективності діяльності наукових бібліотек; проблеми стандартизації у бібліотечній справі; розвиток бібліотеки як наукового, дослідницького та інтелектуального простору для забезпечення безпечного фізичного середовища для фондів і надишаючого середовища для користувачів і персоналу; управління знаннями; завдання наукових бібліотек щодо збереження і використання культурної спадщини тощо [3; 5]. Один із новітніх проектів секції розпочався 2016 р. Суть його – у залученні академічних і наукових бібліотек усього світу до розвитку і удосконалення Вікіпедії [6].

Постійний комітет секції, в якому реалізується основна робота секції – формування політики структурного підрозділу, реалізація окремих оглядів, дослідницьких проектів і програм, розробка рекомендацій, організація професійних засідань, – сьогодні очолює В. МакДональд (Державна бібліотека Квінсленда, Австралія), секретар – М. Ф. Келтер (бібліотека Стенфордського університету, США), інформаційний координатор – Дж. Флетчер (бібліотека Університету Вікторія, Велінгтон, Нова Зеландія). Окрім них, до складу Постійного комітету входять 19 представників із 15 країн світу (Австралія, Ботсвана, Велика Британія, Іспанія, Італія, Канада, Китай, Німеччина, Нова Зеландія, Південна Африка, Сінгапур, США, Уганда, Франція, Швейцарія) [3].

Секція академічних і наукових бібліотек тісно співпрацює як з іншими структурними підрозділами ІФЛА, так і з міжнародними фаховими організаціями у напрямі реалізації різних проектів і програм. Секція користується спонсорською допомогою комерційних організацій «Ex Libris» (<http://www.exlibrisgroup.com>) і «Sage» (<http://www.sagepub.com>), які щорічно пропонують три гранти для участі у Конгресі ІФЛА фахівцям з Африки, Латинської Америки та Азійсько-Тихоокеанського регіону. Кожен грант покриває реєстраційний внесок у розмірі 490 євро, а також забезпечує підтримку проїзду і проживання у розмірі до 700 євро. При присудженні гранту перевага надається молодим спеціалістам,

студентам бібліотечно-інформаційної спеціальності. У 2017 р. для отримання гранту було подано 18 заявок [5]. Варто відзначити активність секції у нових медіа: у структурі сайту ІФЛА та соціальних мережах, ведення власного блогу та створення ресурсів типу wiki.

Вітчизняним фахівцям варто розглянути питання участі у роботі Секції академічних і наукових бібліотек ІФЛА як провідному центрі міжнародного співробітництва, що дає можливість бути на зв'язку з бібліотечними та інформаційними працівниками всього світу, розвивати свій професіоналізм через участь у семінарах, портерних секціях на щорічних конгресах ІФЛА, обмінюватися ідеями та досвідом із представниками інших країн.

Список використаних джерел

1. Про бібліотеки і бібліотечну справу : Закон України від 27 січ. 1995 р. № 32/95-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1995. – №7. – Ст. 45; В ред. Закону №1801-19 від 01.01.2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/32/95-%D0%B2%D1%80>. – Назва з екрана.
2. Схююрсма Р. Секция университетских и других универсальных научных библиотек ИФЛА / Р. Схююрсма // Библиотеквед. и библиография за рубежом. – Москва, 1991. – Вып. 129. – С. 12–16.
3. About the Academic and Research Libraries Section [Electronic resource] / The International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA). – Electronic data. – [S. l., 2017]. – Mode of access : Wide World Web : URL : <https://www.ifla.org/about-the-academic-and-research-libraries-section>. – Eng. – The title from the screen. – Last update : 13 April 2017.
4. Academic and Research Libraries Section Annual Report [Electronic resource] / The International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA). – Electronic data. – [S. l., 2017]. – Mode of access : Wide World Web : URL : https://www.ifla.org/files/assets/academic-and-research-libraries/annual-report/arl_annual-report-2015-16_-16oct16.pdf. – 9 p. – Eng. – The title from the screen. – Last update : 16 June 2016.
5. News from Academic and Research Libraries [Electronic resource] / The International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA). – Electronic data. – [S. l., 2017]. – Mode of access : Wide World Web : URL : <https://www.ifla.org/news/43>. – Eng. – The title from the screen. – Last update : 20 April 2017.
6. Opportunities for Academic and Research Libraries and Wikipedia : A Discussion paper presented at the IFLA World Library and Information Congress 2016 in Columbus, Ohio [Electronic resource] / The International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA). – Electronic data. – [S. l., 2017]. – Mode of access : Wide World Web : URL : <http://2016.ifla.org/wp-content/uploads/sites/2/2016/08/112-IFLA-WikipediaAcademicandResearchLibraries-DiscussionDRAFT.pdf>. – 13 p. – Eng. – The title from the screen. – Last update : 17 March 2017.

УДК 023.5 – 028.45 : 004.62

Ржеуський Антоній Валентинович

Rzheuskiy Antoni

кандидат наук із соціальних комунікацій

Candidate of Sciences in Social Communications

Науково-технічна бібліотека Національного

університету «Львівська політехніка»

Scientific and Technical Library of Lviv Polytechnic National University

Кунанець Наталія Едуардівна

Kunanets Nataliia

професор

Professor

доктор наук із соціальних комунікацій, старший науковий співробітник

Doctor of Sciences in Social Communications, Senior Research Fellow

Національний університет «Львівська політехніка»

Lviv Polytechnic National University

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ БІБЛІОТЕЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

INFORMATION-ANALYTICAL COMPETENCE OF LIBRARIANS

Висвітлено нові підходи до формування компетентностей бібліотечних фахівців для роботи з інформаційними ресурсами. Акцентовано на тому, що сучасні бібліотекарі мають оволодіти аналітичними навичками та знаннями для надання інформаційно-орієнтованих послуг користувачам.

A new direction of work of library professionals on the basis of specialized information resources is highlighted. The emphasis is on the fact that modern librarians must acquire the analytical skills in providing of information-oriented services to users.

Ключові слова: інформаційні ресурси, база даних, інформаційний аналітик, бібліотечний фахівець, наукове дослідження, інформаційна потреба, компетентності бібліотечного фахівця.

Key words: information resources, data base, information analyst, library specialist, scientific research, the information need.

Вступ. Можливість бібліотечних соціальних інститутів забезпечувати доступ до зовнішніх спеціалізованих ресурсів інформації зумовлює необхідність здобуття аналітичних компетентностей бібліотечними фахівцями для ефективної роботи з інформаційними ресурсами, набуття навичок консолідації інформації у процесі аналітико-синтетичного опрацювання інформаційних ресурсів і наданні інформаційних послуг користувачам.